

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu

Správa procesů a vláken

Mgr. Josef Jan Horálek, Ph.D. & Ing. Tomáš Svoboda, Ph.D.

- = Další z úkolů jádra operačního systému
- = Linuxové jádro dosáhlo důkladné implementace umožňující například plnohodnotné použití vláken až v řadě 2.6 (rok 2003)

- = V pojetí linuxového jádra do značné míry platí proces = vlákno
 - = Původně vlákna nepodporována
 - = proces vždy jednovláknový
- = Dnes máme
 - = plnohodnotné procesy x odlehčené procesy

= Úloha

= entita plánovaná pro běh procesoru

= Proces

= všechno co vykonává kód jednoho spustitelného souboru a sdílí jeden adresní prostor

= Vlákno

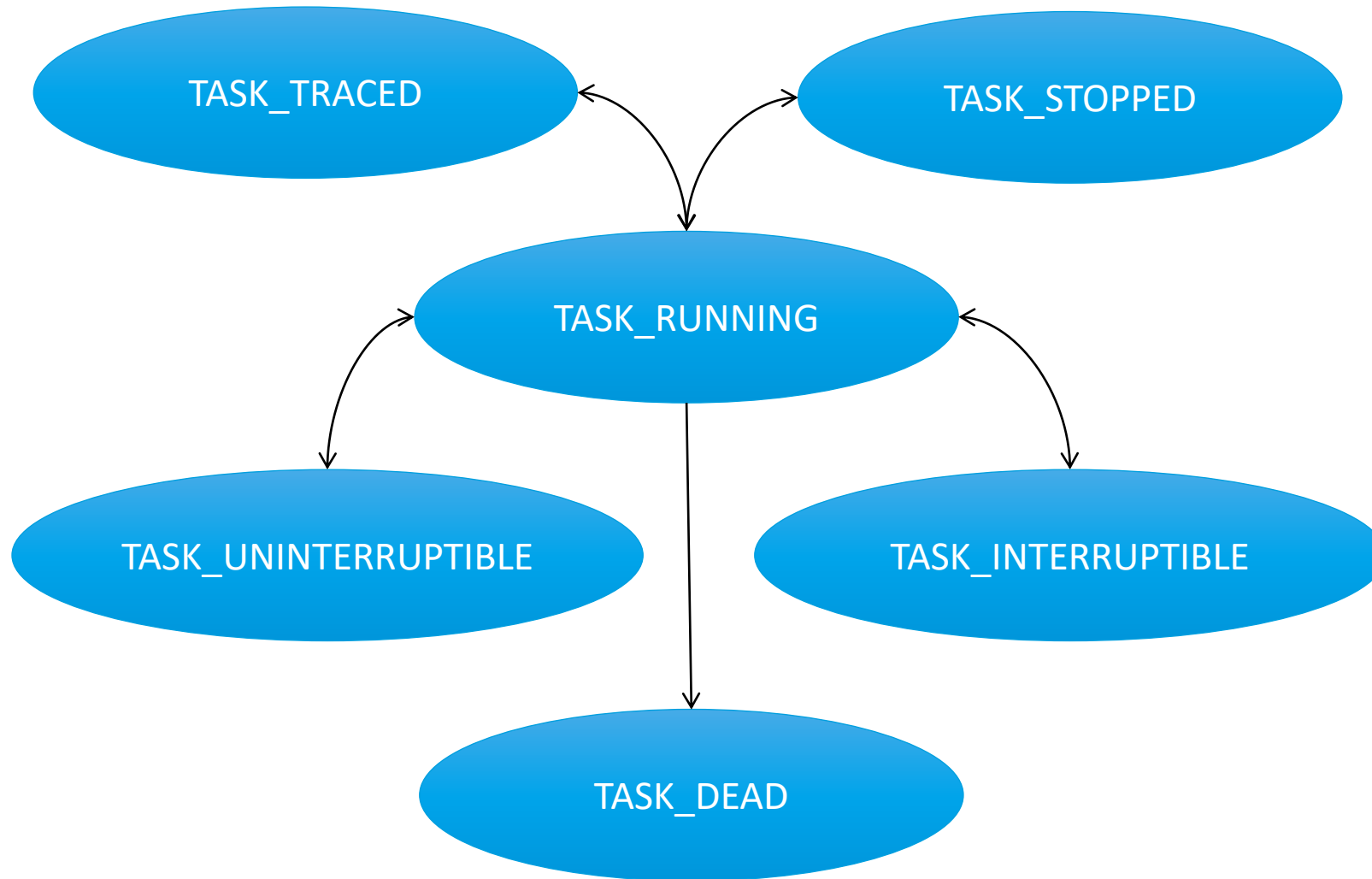
= úlohy uvnitř procesu

- = `task_struct` – datová struktura popisující úlohu
 - = obsahuje obrovské množství položek, které se dynamicky mění
- = Důležité položky:
 - = stav úlohy
 - = příznaky úlohy
 - = datové struktury

- = Položka state reprezentuje stav úlohy
 - = nastavuje se pomocí funkce `set_task_state()` a `set_current_state()`
- = Hodnoty proměnné state:
 - = `TASK_RUNNING`
 - = `TASK_INTERRUPTIBLE`
 - = `TASK_UNINTERRUPTIBLE`
 - = `TASK_STOPPED`
 - = `TASK_TRACED`
 - = `TASK_DEAD`

FIM UHK

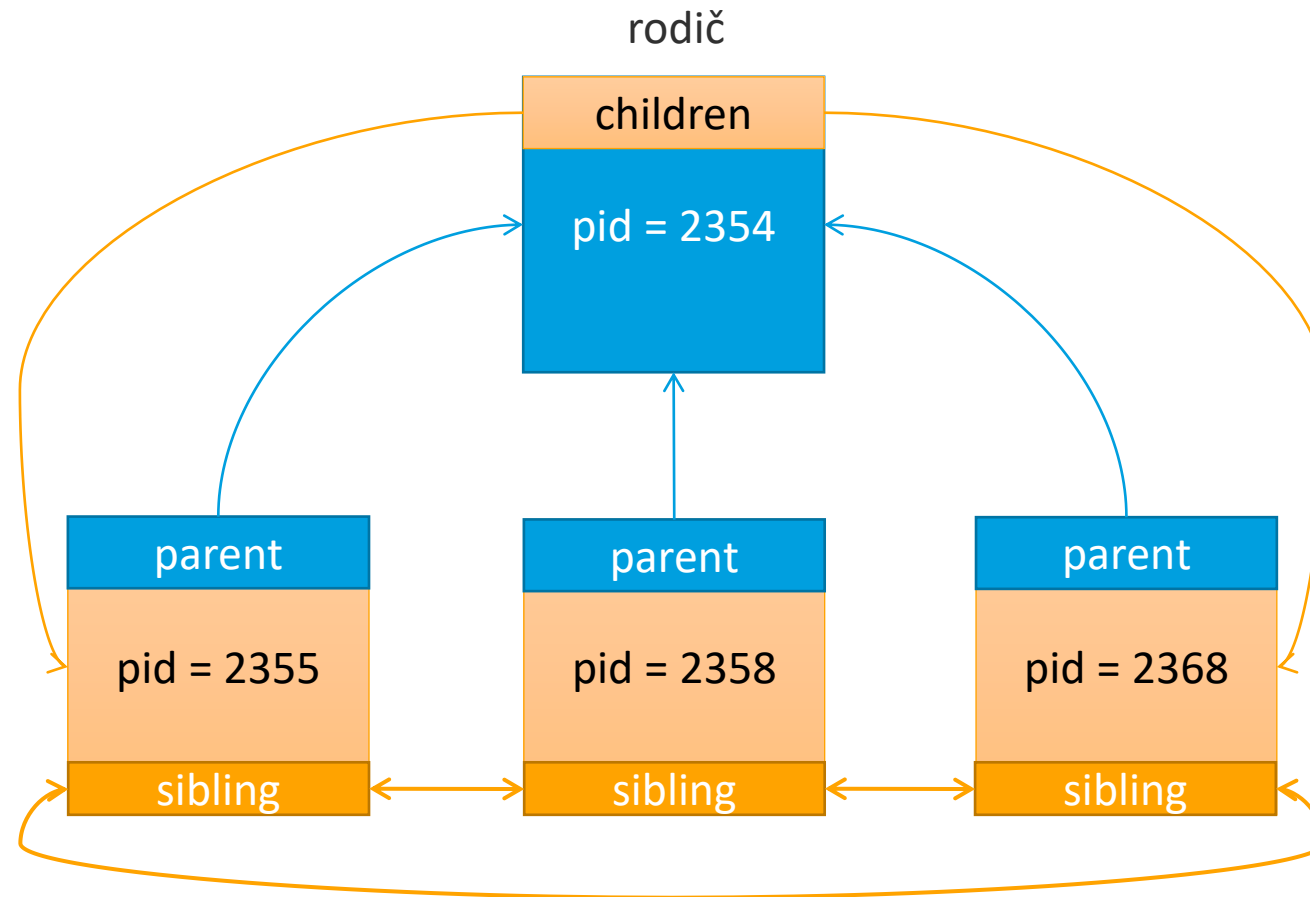
Příznaky úlohy, další datové struktury

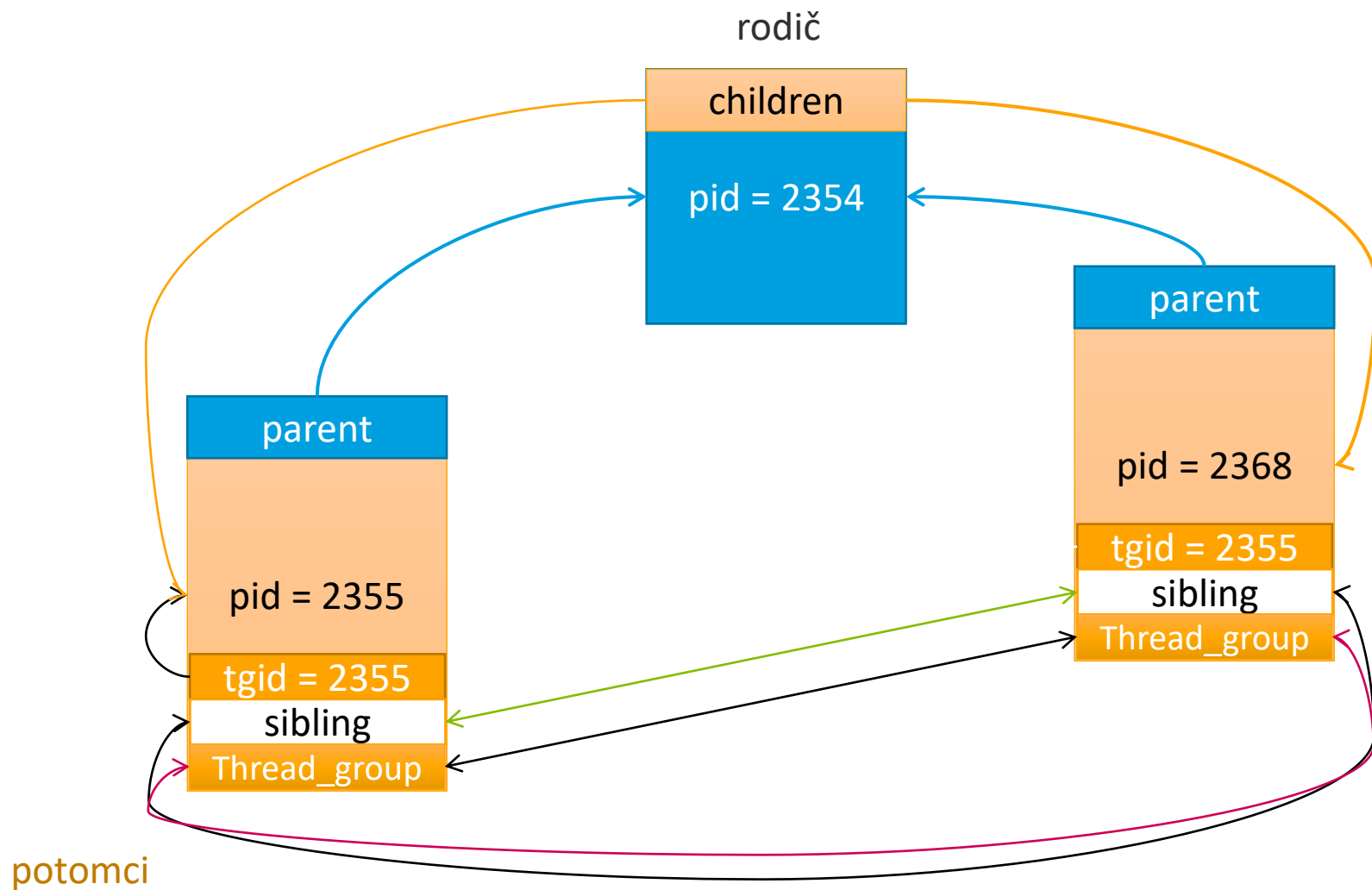
- = Příznaky – parametr úlohy uložený v položce flags struktury `task_struct`
- = Jedná se o bitovou masku a příznaky se tak mohou kombinovat
 - = `PF_STARTING`
 - = `PF_EXITING`
 - = `PF_FORKNOEXEC`
 - = `PF_SIGNALED`
 - = `PF_MEMALLOC`
 - = `PF_RANDOMIZE`
 - = `PF_MEMPOLICY`

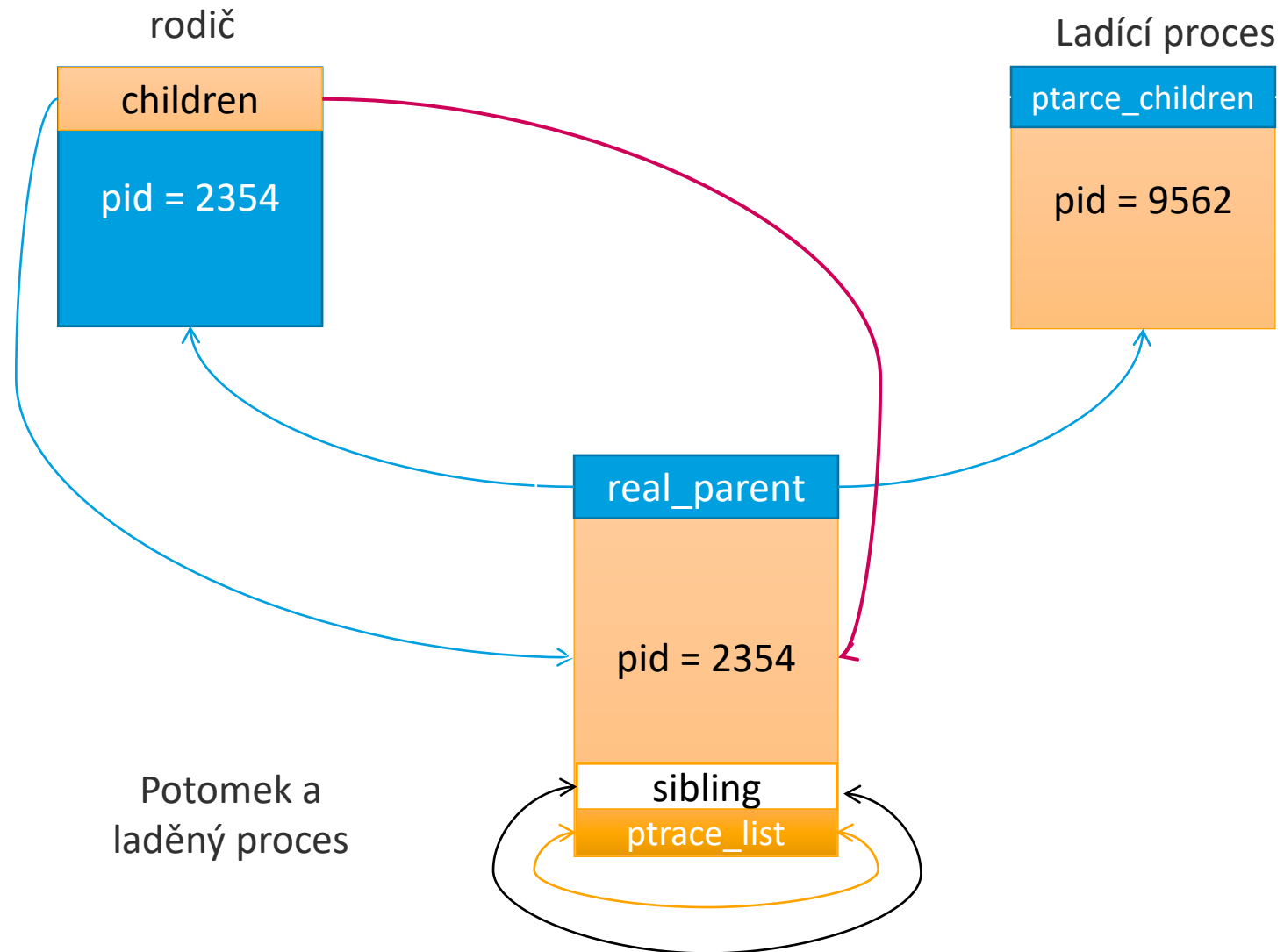
- = Dalším důležitým parametrem je ukazatel na strukturu **thread_info**
- = Každá architektura má vlastní definici – jedná se o data silně spjatá s HW
- = Obsahuje informace o aktuální procesoru úlohy, o návratu ze systémového volání, o adresném prostoru atd.
- = PID
 - = datová struktura sloužící k jednoduché identifikaci vlákna, procesu, skupiny procesů a session
 - = v porovnání s TID, TGID/PID, PGID, SID má výhodu, že je vždy jednoznačná a netrpí problémy s recyklací číselných hodnot
 - = ukládá se do hashové tabulky, kde je lze velmi rychle najít podle číselné hodnoty

- = Mezi jednotlivými úlohami panují určité vztahy
- = Struktura `task_struct` obsahuje položky, které tyto vztahy popisují
 - = Parent
 - = Real_parent
 - = Children
 - = Sibling
 - = Group_leader
 - = Ptrace_children
 - = Ptrace_list
 - = Tgid
 - = Signal->pgrp
 - = Signal->session

- = Vytvoření úlohy
- = vždy centrální
- = hlavní výkonnou funkcí je `do_fork()` zde končí volání `fork()`, `clone()` a `kernel_thread()`
- = `do_fork` začne alokací struktury `pid` – nastaví případný ladící příznak a provede kopírovací práce

FIM UHK

Kopírování úlohy

- = Ve starších unixových systémech vytvoření procesu = kompletní zkopírování procesu
- = V Linuxu NE
 - = paměť se kopíruje až při zápisu do stránky
 - = lze určit co kopírovat
 - = lze určit co sdílet

- = Proces kopírování zajišťuje funkce `copy_process()`, která provede:
- = Kontrolu příznaků
- = Ověří oprávnění
- = Zkopíruje základní strukturu úlohy
- = Kontrola limitu
- = Zvýšení reference
- = Aktualizace dalších stavových hodnot
- = Do struktury úlohy se nastaví příznaky a struktura pid

- = Dále se kopíruje vše co má nastaveno příznak pro zkopírování
 - = souborové deskriptory, signály a jejich obsluha, paměťové struktury atd.
- = Vždy se volají všechny funkce, teprve uvnitř každé se rozhoduje, jak a zda se bude kopírovat
- = Kopírování se dokončí funkcí `copy_thread()`
- = Poté pokračuje inicializace datových položek, následuje mapování úlohy na procesor, nastavení procesoru a masky procesů
- = Pak dojde k přepočítání signálů, aby byli doručeny určité relaci nebo skupině procesů
- = A následuje řada nastavení, které definují vztahy mezi rodiči, skupinou procesů, session atd. a aktualizují se stavové údaje

- = Implementace ukončení běhu úlohy je velice složitá záležitost
- = Běh končí vždy stejným mechanismem
- = Na nejvyšší úrovni využívá funkci `do_group_exit()`, která je volána systémovým voláním `exit_group()` a při neobsloužených signálech
- = Ta zajistí ukončení všech vláken ve skupině daného procesu – posílá všem signál `SIGKILL` a pak zavolá `do_exit()`
- = `do_exit()` začíná kontrolami – posílá notifikaci a aktualizuje paměť systému
- = Po posledním vlákně ve skupině ruší časovače a odstraní jejich infrastrukturu
- = Postupně uvolňuje jednotlivé komponenty (paměť, souborové deskriptory, souborové systémy..)

- = Dalším krokem jsou notifikace
- = Nejdříve se posílá zpráva přes connector a volá se **exit_notify()**, která mimo jiné zajistí přesměrování čekajících signálů do jiných vláken, potomky předá procesu init
- = Změní ukončovací stav úlohy na **EXIT_ZOMBIE** a pokud nikdo nečeká pak přímo na **EXIT_DEAD**
- = Uvolňovací funkcí `release_task()` se ukončuje daná úloha a také se zasílá signálová notifikace vláknu, které odstartovalo ukončení skupiny vláken a je ve stavu zombie
- = **sched_exit()** zajistí dostatečné časové kvantum na zbytek ukončovacích prací

- = Na samém závěru ukončování se úloha ještě jednou naplánuje – volá se funkce **finish_task_switch()** s voláním **put_task_struct()** , které dekrementuje počítadlo referencí – pokud na úlohu již nikdo nečeká klesne na nulu a úloha se odstraní
- = Nedostane již časové kvantum a zůstane uzavřena
- = Pokud na úlohu čeká její rodič, provede se definitivní uvolnění ve funkci **wait_task_zombie()**. Poté co se v této funkci změní stav úlohy na **EXIT_DEAD** a přečtou se potřebné údaje o úloze.

- = Speciálním druhem vlákna je vlákno jádra (kernel thread) někdy se mluví i o procesu jádra
- = Jde v podstatě o totéž, jelikož běží v adresním prostoru jádra společném pro všechny vlákna jádra
- = Za vlákno jádra se považujeme jediná úloha, kdežto za proces pak skupina takových vláken, které k sobě logicky patří

- = Jejich smyslem je vykonávat kód jádra na úrovni procesu s plným přístupem k paměťovému adresnému prostoru jádra
- = Úlohy vlákna jádra:
 - = Správa pracovních front
 - = Obsluha SW přerušení
 - = Automatické načtení modulů
 - = Asynchronní operace I/O
 - = Zpožděný zápis
 - = Odkládání paměťových stránek atd.

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu

Děkuji za pozornost

Další téma: Synchronizace přístupů v operačních systémech Linux

